

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Mgr. Alžbeta Lukáčová

Oheň a človek

(protipožiarna ochrana)

2014

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	Mgr. Alžbeta Lukáčová
Kontakt na autora UZ:	lukacovabeta@gmail.com
Názov:	Oheň a človek (protipožiarna ochrana)
Rok vytvorenia:	2014
Oponentský posudok vypracoval:	Mgr. Hricová Helena
ISBN 978-80-565-0837-4	

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1. Oheň v mýtoch a legendách a dnes.....	4
2.Oheň – kamarát.....	5
2.1 Vyznám ohňa dnes	5
3. Oheň – symbol.....	6
4. Oheň - nepriateľ.....	6
4.1.Pričiny požiaru.....	7
5. Pyrotechnické výrobky.....	9
6. Požiar v byte.....	10
7. Požiar na balkóne.....	12
8. Požiar na schodisku.....	13
9. Požiar vo výtahu.....	14
10. Pravidla protipožiarnej bezpečnosti.....	15
11. Pravidla správania pri požiari.....	16
12. Vyskúšaj sa	17
13. Praktické cvičenia.....	17
14. Otestuj sa.....	18
15. Použité zdroje.....	19

Oheň v mýtoch a legendách

Mýty starých Grékov tvrdia, že oheň ľuďom dal Titan Prometheus. Ukradol oheň od bohov Olympu. Ľudia podmanili oheň a naučili sa ho ovládať.

Oheň má veľký význam v živote pračloveka. Ľudia oheň cielene používali zrejme už pred miliónmi rokov, čo je o 600-tisíc rokov skôr, ako sa doteraz zistilo. Ohňom človek sa bránil proti útokom na love zvierat! Zvládnutie tejto obrovskej katastrofálnej sily prírody dalo

človeku možnosť zabezpečiť seba svetlom a teplom. Oheň mu pomohol sa usadiť na Zemi, prekonať nepriaznivé pre ľudský život klimatické podmienky, ktoré panujú v niektorých častiach sveta. Vďaka ohňu sa viac znížila ľudská závislosť na prírode.

Pri rozložení a udržiavaní ohňa človek sa naučil aj zohrievať sa ! Neskôr, pomocou ohňa začal človek tepelne spracovávať jedlo, variť a pražiť!

1. Oheň – kamarát

Význam ohňa dnes

Dnes nie je možný ľudský život na našej planéte bez ohňa. Oheň potrebujeme všade: oheň taví rudy, pomáhajúc ľuďom získať kov, práca spaľovacieho motora vedie vozidlá, lode, lietadlá, rakety, oheň pomáha vyrábať elektrinu. Všetko toto bolo umožnené rozvojom a správnym použitím mocných síl ohňa. Oheň môže byť priateľom, ale aj nepriateľom. Môže krajinu omladiť alebo spustošiť, je jednou z mocných prírodných síl. Rozsiahle požiare môžu nadobudnúť nesmierne ničivú silu, ktorú sa dá len veľmi ťažko ovládať.

Oheň – symbol

Zo sklonenou hlavou ľudia pozerajú na večný plameň pri pamätníku hrdinov, ktorí nezištne bojovali za svoju krajinu.

Športovci nesú oheň zapálený slnečnými lúčmi v ďalekej Olympii ...

3. Oheň – nepriateľ

Príčiny požiaru

. Tisíce dedín a miest
zmizla v obrovských
plameňoch. Ľudia sa
naučili, ako získavať a
udržiavať oheň, avšak keď oheň sa vymykne spod ľudskej kontroly, premení sa v hroznú
katastrofu - požiar.

Požiar – nekontrolovaný proces horenia, ktorý ničí majetok
ľudí a vytvára nebezpečenstvo pre ľudský život. K vzniku
nekontrolovateľných požiarov prispieva niekoľko faktorov:
neopatrná manipulácia s ohňom, porušenie pravidiel prevádzky
elektrických a elektronických zariadení, horiaca zápalka,
horiaca sviečka, hodená tlejúca cigareta, horiaci papier,
rozžeravená elektrická špirála, plameň zapalovača, žiarovka,
únik plynu, neopatrnosť pri manipulácii so zábavnou
pyrotechnikou, blesk.

V prípade požiarov budov sú následky veľmi tragické.

Úloha

1.

pove

v

svoje priezvisko;
na ktorom podlaží horí;
ako najlepšie sa dostať až do
domu;
koľko vchodov je v dome.

ivne

horí;

**To všetko by malo byť hlásené
rýchlo, bez váhania**

Nebezpečenstvo požiaru v dome, v byte sa neustále zvyšuje.

V každom dome rastie počet elektrospotrebičov. Sú to chladničky, televízory, rádiá, práčky, elektrické ohrievače.

Nehraj sa kamarát zo zápalkou, pamätaj:
ona malá, ale od malej zápalky môže
vyhorieť celý dom. To, že zápalka nie je
hráčka, vie to každý. Nedávajte zápalky
deťom, lebo sa môže stať veľké nešťastie.

Väčšina požiarov sú z viny samotných ľudí, ktorí svojou nedbalosťou pri manipulácii s ohňom spôsobujú požiar.

Požiar môže nastať všade, kde bol oheň ponechaný bez kontroly.

Príčinou požiaru môže byť aj hra s ohňom. V dôsledku toho vzniká približne každý šiesty požiar.

Na začiatku leta začína hojne kvitnúť topoľ. Ulice, dvory a záhrady sú pokryté topoľovým páperím. Deti pre zábavu pália páperie z topoľa. Tieto hry často sa končia požiarom.

Pyrotechnické výrobky

Nebezpečenstvo predstavuje aj nedbalé používanie pyrotechnických výrobkov - petard, ohňostrojov a prskaviek. Zábavná pyrotechnika sú pyrotechnické výrobky, naplnené rôznymi chemickými zlúčeninami a zmesami, pričom po ich zapálení vybuchujú resp. vytvárajú zvukové alebo svetelné efekty. Zvukové efekty vytvárajú „petardy“ alebo tzv. delobuchy, svetelné prskavky, svetlice a pod. Ak iskry z nich spadnú na horľavé predmety, môže vypuknúť požiar. Požiarne nebezpečenstvo predstavuje aj hodená horiaca zápalka alebo

nezahasený ohorok cigarety.

Detská pyrotechnika patrí k menej nebezpečnej ohňostrojovej pyrotechnike triedy I, ale aj tu platí používať s rozumom na bezpečnom mieste, aby nedošlo k zraneniam či iným majetkovým škodám.

V prípade nebezpečenstva zavolaj hasičov na čísla **150** alebo **112**.

Požiar v byte

Rýchlo zavolaj hasičov na tiesňovú linku 150 alebo 112. Povedz dispečerovi potrebné údaje: prečo voláš, svoju presnú adresu a číslo telefónu, z ktorého voláš.

Čo robiť pri požiari v byte:

- Opusti priestor a budovu ohrozenú požiarom a dymom po únikových cestách.
- Keď sa ti nepodarí evakuovať, uzavri sa v miestnosti, čo najďalej od ohniska požiaru.
- Nepodliehaj panike a zachovaj klud.

- Snaž sa na seba upozorniť - najlepšie volaním, či mávaním z okna, poprípade vyvesením plachty alebo časti odevu z okna. Toto na teba upozorní hasičov aj v prípade, že stratíš hlas alebo vedomie.
- Pri pohybe v zadymenej miestnosti sa drž pri zemi, pretože dym stúpa hore.
- Dýchaj cez improvizovanú rúšku (napr. namočená vreckovka)
- V žiadnom prípade sa neschovávajú pod skriňu alebo pod posteľ.

Požiar na balkóne

Nahlás požiar na čísla 150 alebo 112.

Vyskúšaj na vlastnú päsť, zatiaľ čo si mimo zadymenej zóny, uhasiť oheň pomocou improvizovaných prostriedkov. Pokiaľ oheň sa rozširuje a tvoje úsilie je márne, potom okamžite opusti balkón, pevne zavri za sebou dvere a okná, aby nevznikol prievan.

Upozorni susedov z vyšších poschodí, že máte požiar.

Požiar na schodisku

- Pokús sa určiť miesto vzniku ohňa a informovať susedov o požiari;
- Skús lokalizovať požiar;
- Hlás o požiari hasičom;
- Ak nemôžeš použiť schody ako únikový východ, zostaň v byte;
- Pred príchodom hasičov - ukry sa pred požiarom na balkóne, pevne zavri za sebou dvere;
- Po príchode hasičov daj im o sebe vedieť.

Požiar vo výťahu

V prípade požiaru vo výťahu - stlač „ núdzové tlačidlo“.
Keď výťah sa pohybuje, nezastavuj ho, počkaj, kedy sa zastaví sám .

Keď vyjdeš z výťahu, zamkni dvere a požiadaj obyvateľov, aby volali hasičov .

Keď výťah zastavil medzi poschodiami, búchaj na steny kabíny a volaj o pomoc, snaž sa tlačiť na automatické výťahové dvere a dostať sa von.

Keď nie je možné sa dostať von z výťahu, zavri nos a ústa a prilož si na ne vreckovkou, alebo kus oblečenia. Udržiavaj zdržanlivosť a pokoj.

Pravidla protipožiarnej bezpečnosti

- Nehraj sa so zápalkami;
- neusporiadaj hry s ohňom v blízkosti budov;
- dodržiavaj protipožiarne bezpečnostné opatrenia pri používaní zábavnej pyrotechniky;
- nezohrievaj na ohni žiadne neznáme predmety;
- nenechávaj bez dozoru elektrospotrebiče;
- nepáľ papierie z topola a suchú trávu;
- buď opatrný pri používaní plynového sporáka.

Pravidla správania pri požiari :

- Nečakaj na príchod hasičov, snaž sa uhasiť oheň hasiacim prístrojom a inými prostriedkami (vodou, hustou mokrou handrou). Horľavé kvapaliny (benzín, petrolej) has mokrou handrou, pieskom, zeminou z kvetináčov. Neotváraj okná a dvere, aby si nezvýšil prúdenie vzduchu k zdroju tepla.
- Nesmieš hasiť vodou zapojené v sieti elektrické prístroje a liat' vodu na ne vodu, najprv musíš vypnúť prúd.
- Ak nie je možné samostatne odstrániť zdroj požiaru v domácnosti, musíš okamžite opustiť byt a zavrieť za sebou dvere.
- V zadymenom prostredí sa musíš pohybovať na všetkých štyroch (na podlahe je menej dymu) a dýchať cez vlhkú utierku (mokrú prikrývka, kabát). Po odchode z bytu, zavolaj hasičov, ukáž im ohnisko požiaru.

Vyskúšaj sa

1. Aké sú hlavné príčiny požiaru?
2. Čím sa nesmú hasiť elektrospotrebiče a horľavé kvapaliny? Vysvetlite prečo?
3. Ako chrániť dýchacie cesty v zadymenom prostredí?
4. Prečo nie je možné použiť výťah, pri opustení budovy v prípade požiaru?

Praktické cvičenia

1. Pri sledovaní televízneho programu náhle zmizol obraz, televízor začal dymiť. Popíš postup.....
.....
.....
2. Si doma. Všimol si sa, že na balkóne začali horieť rôzne veci od hodeného ohorku cigarety z horného poschodia. Opíš

postup.....

.....

3. Vyšiel si na schodisko a ucítil si silný zápach dymu. Popíš

postup.....

.....

4. V lese začala horieť suchá tráva, vznikol požiar. Čo

urobíš?.....

.....

.....

5. Od horiaceho plynového sporáka začala horieť utierka. Čo

urobíš?.....

.....

.....

Otestuj sa, zakrúžkuj správnu odpoveď :

Ked' prídeš večer domov zacítiš pach plynu. Čo budeš robiť?

a) Vypneš elektrinu a zavoláš na číslo 112.

b) Povieš susedom a tak zavoláš na číslo 112.

c) Otvoriš okna a dvere, vypneš plyn. Ked' pach nezmizne, tak zavoláš na číslo 112.

Pri príprave jedla začala horieť na panvici masť. Čo budeš robiť?

a) Vypneš plyn. Panvicu tesne prikryješ pokrievkou.

b) Hodiš na panvicu vlhku latku.

c) Zaleješ panvicu vodou.

Na horáku zhasol plameň. Čo budeš robiť?

- a) Skúsiš ihneď zapáliť plyn.*
- b) Vypneš plyn a potom ešte raz skúsiš odznova zapáliť plyn.*
- c) Vypneš plyn. Otvoríš okno, trochu vyčkáš a po určitom čase zasa zapáliš plyn.*

Požiar sa šíri na nábytok a iné predmety a v izbe sa kopí viac dymu. Čo budeš robiť?

- a) Čím skôr ujdem preč z izby.*
- b) Skúsim zhasiť požiar.*
- c) Vezmem doklady, cennosti, šperky a opustím izbu.*

Použité zdroje:

<http://www.ohnostroje-servis.eu/technologie/druhy-pyrotechniky>

<http://www.firecontrol.sk/prevencia-v-bytovych-domoch>

<http://russiafaq.ru/questions/Iz-chego-sdelany-bengal-skie-ogni-.html>

<http://900igr.net/kartinki/obg/Ogon/042-Ne-podkhodi-k-gazovoj-plite.html>

<http://usiter.com/post.php?mir=37690>

